

Katedra sociálních věd UPa

Sociální antropologie

Protokol o hodnocení diplomové práce

Posudek vedoucího

Práci předložil(a) student(ka): Kateřina Pejsarová

Název práce: ANTROPOLOGIE KYBERSEXU: PROPOJENÍ TĚLA A KYBERPROSTORU

Vedoucí práce: PhDr. Michal Tošner, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE *(uved'te, do jaké míry byl naplněn):*

Tématem práce bylo zkoumání sexuality prostřednictvím on-line komunikace, tj. v tzv. kyberprostoru jako specifické doméně sociální reality. Pro tyto účely studentka metodicky sledovala internetová relevantní diskusní fóra, seznamovací portály a prováděla přímá a mediovaná interview. Diplomantka si stanovila tři základní otázky a to, zda co vede účastníky k této formě sexuální aktivity, jak reaguje okolí informanta na tuto formu sexuální aktivity a zda je aktéry pojmána tato praktika za nevěru. Cíl práce se dle mého názoru podařilo naplnit způsobem ne zcela uspokojivým.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ *(náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):*

Na úvod práce studentka na základě relevantní literatury (např. D. Haken) ospravedlňuje výzkumný záměr sociálně antropologického výzkumu v kyberprostoru a vlastní otázky výzkumu zaměřené na tzv. kybersex. Za účelem vymezení pojmu kybersex uvádí některá pojetí, zastoupena v dosavadních studiích a dalších zdrojích a porovnává je s emickými definicemi informátorů. Vlastní vymezení diplomantka sice explicitně neformuluje, ale z kontextu práce je zřejmé, že se jedná o komunikaci uživatelů prostřednictvím internetu (skype, chaty, aplikace pro synchronní komunikaci – ICQ, sociální sítě, etc.), za účelem sexuálního uspokojení partnerů při této komunikaci. Za kybersex není považováno sledování pornografie. Poté práce představuje psaní textových zpráv či fotografií a videí se sexuálním obsahem, tzv. sexting a upozorňuje na rizika zneužití těchto materiálů. Diplomantka metodicky sledovala seznamovací portály a chatovací místnosti, kde dochází ke kontaktu uživatelů se zájmem o tuto praktiku. Pro výzkum podle jejich slov získala 22 informantů (12 mužů a 10 žen) se kterými vedla interview tzv. offline. Informátorům byla zaručena anonymita a vzorek byl podmíněn hranicí zletilosti. Studentka zohledňovala etické aspekty zkoumaného tématu a jednala tak, aby její výzkum nemohl narušit soukromí zkoumaných osob či je jiným způsobem poškodit. Prostřednictvím představení klíčových informátorů jsou také představeny základní zkušenosti a příčiny této aktivity.

Dále diplomantka rozvíjí teoretické předpolí vlastního výzkumu. Jednání aktérů pak rámuje teorií jednání P. Bourdieu, přičemž opakovaně konstatuje, že kybersex je jako specifickou součástí sociálního prostoru. Této koncepci diplomantka věnuje poměrně rozsáhlou pasáž, kde představuje koncepci prostoru, pojem habitu a různé typy kapitálu, což nepovažuji za příliš účelné. Naopak zde postrádám koncept sociálního pole jako specifického sociálního pole definované typem jednání s vlastním systémem pravidel. Ten by mohl vhodně sloužit jako rámec pro popis sdílených pravidel jednání aktérů praktikujících kybersex. Ve zvláštní kapitole z antropologického a historiografického hlediska pojednává o tématu sexuality a prostřednictvím Dějin sexuality M. Foucaulta představuje moderní dispozitiv sexuality s jeho monogamní normou. Kybersex pak diplomantka označuje za nový typ sexuality, jež se ustavil v důsledku možností nových informačních technologií, jejichž genezi věnuje celou další kapitolu. Další části jsou již věnovány výpovědím informantů o jejich zkušenostech s kybersexem, které ozřejmují stanovené otázky výzkumu. Příčinou je podle diplomantky buď fyzické odloučení partnerů, nebo příležitostné kontakty např. za účelem zábavy, které mají výhodu bezpečnosti jak z hlediska zdraví tak neexistence rizika otěhotnění, anonymity a relativně snadné dostupnosti. Nebezpečím je pak hrozba úniku a dalšího možného nakládání s materiály intimní povahy.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Diplomantka po formální stránce základně dodržela náležitosti. Seznam citací se drží zvolené normy. V případě odkazování na elektronické zdroje však neuvádí správný formát odkazu a také formát blokových citací není optimální. Z hlediska formální výstavby textu se objevují redundance, resp. opakování částí textu vzhledem k záměru práce nebo citací informátorů (srov. např. s. 49 a 51). Taktéž struktura práce a textu je místy nesystematická.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Téma studentka stanovila s předchozím vedoucím práce, kterou dokončila pod mým vedením. Jedná se o relevantní téma z hlediska antropologického studia sexuality a médií. Postrádám však určité náležitosti k tomu, abych mohl považovat předloženou práci za dobře odvedenou. Na jedné straně se jedná o nepříliš poučené srovnání s existujícími etnografickými studiemi internetu, a na straně druhé působí samotný výzkum poněkud spíše jako žurnalistické a populární zpracování tématu než jako subtilnější studie. Navíc v teorii jsou některé méně relevantní části zbytnělé (např. rozsáhlé představení teorie jednání P. Bourdieu), v obecném úvodu pak až nadbytečné (dějiny internetu). Výzkum pak je jen souhrnem několika málo výpovědí informátorů. Nicméně práci doporučuji k obhajobě.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Předkládanou práci Kateřiny Pejsarové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji komisi hodnotit známkou dobře.

Datum: 19. 8. 2014

Podpis:

